سێ یەم: گرنگی وردبونەوە لە قورئانی پیرۆز لای پێشینەچاکەکانمان

(السلف الصالح).

1–مالك لە نافع ونافع لە (إبن عمر)ەوە گێڕاویەتی‌یەوە کە عومەری کوڕی خطاب ﷺ لە ماوەی دوانزە ساڵدا سورەتی (البقرة)ی لەبەرکردوە، پاش ئەوەی خەتمی کردو فێری بوو مەڕێکی سەربڕی. دوورو درێژی ئەو ماوەیەی کە(إمـامی عمـر) ﷺ سورەتی(البقرة)ی تێدا لەبەرکردوەو فێری بووە، لەبەر بێ توانایی و بێ ئاگایی (إمـامی عمـر) نەبووە بەرامبەر بە قورئان، کەواتە هیچ نەماوەتەوە تەنها لێکدانەوەو لێوردبونەوە نەبێت لە قورئانی پیرۆز .

2– لەإبن عومەرەوە ﷺ دەگێڕنەوە کەفەرمویەتی: زۆر لەهاوەڵە بەڕێزەکانی پێغەمبەر ﷺ لەسەرەتای ئیسلامدا تەنها سورەتێك یان چەند سورەتێکیان لەقورئان لەبەردەکردو بەتەواوی کاریان پێ دەکرد، بەڵام لەکۆتایی ئەم ئوممەتەدا قورئان دەخوێنن و لەناویاندا منداڵ و کوێر هەن، بەڵام کاری پێ ناکەن.

وە إبن مسعودیش ﷺ دەفەرموێت: (قورئان لەبەرکردن لای ئێمە گران بوو، بەڵام کارپێکردنی ئاسان بوو، بەڵام ئەوانەی دوای ئێمە لەبەرکردن لایان ئاسانەو کارپێکردن لایان قورسە) .

3– (حسن البصري) (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) فەرموویەتی: ئەم قورئانە بەندەو هەرزەکاران دەیخوێنن بەبێ ئەوەی شارەزابن لە لێکدانەوەو تێگەیشتنی، هەتا کەسی وا هەیە دەڵێت: هەموو قورئانم خوێندەوەو یەك ئایەتم نەپەڕاند . سوێند بەخوا هەموو قورئانی پەڕاندوە، چونکە قورئان لە ڕەوشت و کرداریدا نەبینراوە، وە کەسی وا هەبووە دەی ووت (لە کاتێکی زۆر کەمدا سورەتێك قورئان دەخوێنم)، سوێند بەخوا ئەوانە نە قورئان خوێنن و نەزاناو دانان بەقورئانی پیرۆز، کەی قورئان خوێندن وابووە ؟ خوا نمونەی ئەم جۆرە قورئان خوێنانە زیاد نەکات) .

4– دووبارە (حسن البصری) دەفەرموێ: قورئان نێردراوە بۆئەوەی لێی وردبینەوەو تێی بگەین و ئیشی پێ بکەین، خوێندنەوەی قورئان لەجێی کارپێ کردنی دانراوە، واتە: ئیشی خەڵك بووە بەقورئان خوێندن و بەس، وازیان هێناوە لە کارپێ کردن و لێکدانەوەی.

5– شعبەی کوڕی حجاج بەفەرموودەناسانی دەووت: (ئەی خەڵکینە ئێوە هەرکاتێك قسەدەکەن، بەفەرموودە دەست پێ دەکەن، دواتر بەقورئان (دواتر باسی قورئان دەکەن). لێرەدا ئاگادارکردنەوەیەك هەیە بۆئەوانەی کەسەنەدی فەرمودەو باسە فیقهی‌یەکان بێ ئاگای کردوون لە ورد بوونەوە لەقورئان و تێگەیشتن لێی، چونکە بەم کارەیان هاوسەنگیان لەدەست داوەو تەرازویان تێکداوە) .

6– لە(محمدی کوڕی کعبی قرظی) دەگێڕنەوە کە فەرموویەتی: (لەلام خۆشترە کەسەراپای شەو قورئان خوێندنم (إذا زلزلت) و(القارعه) بێت ولێیان زیاد نەکەم ، نەك بەبێ پەروا قورئان بخوێنم وەك پەخشان وهیچی لێ تێ نەگەم.

7- إبن القیم (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) دەفەرموێت: (هیچ شتێك لەلێکدانەوەو تێگەیشتن لەقورئان بۆمرۆڤ بەسودتر نی‌یە بۆژیانی دونیاو دواڕۆژی، وە بەهۆی ووردبونەوە لە قورئان ڕێگای چاك و ڕێگای خراپی لەبەردەم ڕۆشن دەبێت، وەبەروبوم و سەرئەنجامی هەریەك لەو

دوو ڕێگایانە بەباشی دەزانێت لەگەڵ دوا ڕۆژی شوێن کەوتوانی هەردوو ڕێگاکە، وە هەر بەو هۆیەوە کلیلی خەزێنەی بەختەوەری و زانستی بەسودی دەکەوێتە دەست و ڕەگی ئیمان لە دڵیدا جێگیر دەبێت .